

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Director General

SANCO/10622/2013

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

**The programme for the monitoring of
transmissible spongiform encephalopathies (TSE) and for
the eradication of bovine spongiform encephalopathy
(BSE) and of scrapie**

Poland

Approved* for 2013 by Commission Decision 2012/761/EU

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

PROGRAM ZWALCZANIA GĄBCZASTEJ ENCEFALOPATII BYDŁA
(BOVINE SPONGIFORM ENCEPHALOPATHY - BSE)

**1. Identyfikacja programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła
(Bovine spongiform encephalopathy – BSE)**

Państwo Członkowskie: **Rzeczpospolita Polska**

Choroba: **gąbczasta encefalopatia bydła (BSE)**

Rok wdrażania: **2013**

Dane kontaktowe: Imię / nazwisko: **lek. wet. Aleksandra Porada**

telefon: **+48-22-623-22-64**

fax: **+48-22-623-14-08**

e-mail: **aleksandra.porada@wetgiw.gov.pl**

Wysłano do Komisji dnia:

2. Opis programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE)

Celem realizacji programu zwalczania gąbczastej encefalopatii bydła (Bovine spongiform encephalopathy – BSE), zwanego dalej „Programem”, jest wykrycie każdego przypadku gąbczastej encefalopatii bydła, zwanego dalej „BSE” w populacji bydła w Rzeczypospolitej Polskiej. Prowadzenie badań jest nieodzownym elementem systemu kontroli przenośnych gąbczastych encefalopatii przeżuwaczy (TSE).

Kontrola BSE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polega na prowadzeniu aktywnego nadzoru nad bydłem przeznaczonym do uboju w celu spożycia przez ludzi, bydłem zaliczanym do grup ryzyka (np. zwierzęta padłe, poddane ubojowi z konieczności, wykazujące nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierzęta, które doznały urazów w trakcie transportu lub w rzeźni lub zabite w ramach zwalczania choroby zakaźnej zwierząt), oraz badaniu bydła w każdym wieku w przypadku, gdy zachowanie zwierzęcia może nasuwać podejrzenie BSE.

Zwalczanie BSE polega m.in. na ustaleniu pozostałych zwierząt w gospodarstwie, w którym przebywało zwierzę, u którego stwierdzono BSE, potomstwa urodzonego w okresie dwóch lat przed wystąpieniem objawów klinicznych lub stwierdzeniem BSE u krowy oraz ustaleniu zwierząt należących do kohorty.

Kontrola i zwalczanie BSE są przeprowadzane zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającym zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str.1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 999/2001”, z uwzględnieniem zasad, o których mowa w decyzji Komisji 2009/719/WE z dnia 28 września 2009 r. upoważniającej niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE (Dz. Urz. UE L 256 z 29.09.2009, str. 35, z późn. zm.).

Jednakże przepisy art. 2 ust. 3 przedmiotowej decyzji przewidują, że począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r., państwa członkowskie wymienione w załączniku, w tym Polska, mogą podjąć decyzję o badaniu jedynie minimalnej rocznej próby subpopulacji zwierząt, które wskazano powyżej. W związku z powyższym, założenia programu mogą ulec zmianie, zaś koszty zmniejszeniu, po opublikowaniu przez

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) w formie wytycznych lub Komisję Europejską, w postaci decyzji, zasad dotyczących sposobu obliczania liczby zwierząt podlegających badaniu w kierunku BSE począwszy od 2013 r. Jednak wobec braku możliwości określenia minimalnej obowiązkowej liczby zwierząt podlegających badaniu w kierunku BSE w 2013 r., w trakcie przygotowywania programu, w związku z brakiem wytycznych EFSA lub decyzji Komisji, kalkulacja liczby zwierząt, oraz kosztów na rok 2013 r. została przeprowadzona w oparciu o aktualnie obowiązujące prawodawstwo.

3. Opis sytuacji epidemiologicznej związanej z BSE

Regularne monitorowanie BSE, zgodnie z obowiązującymi w Unii Europejskiej wymaganiami, rozpoczęło się w listopadzie 2001 r. W pierwszych dwóch miesiącach monitorowania zbadano 30 309 sztuk bydła. Odpowiednio w 2002 r. zostało zbadanych 286 592, w 2003 r. – 455 413, w 2004 r. – 481 116, w 2005 r. – 515 976, w 2006 r. – 594 121, w 2007 r. 603 810, w 2008 r. – 611 566, w 2009 r. – 638 072, w 2010 r. - 637 240, natomiast w 2011 r. – 475 924 sztuk bydła. Spadek liczby badań w 2011 r. związany był z podwyższeniem wieku bydła badanego w kierunku BSE, w związku z umieszczeniem Polski w grupie państw członkowskich upoważnionych do zmiany systemu monitorowania BSE, zgodnie z przepisami decyzji wykonawczej Komisji z dnia 17 czerwca 2011 r. nr 2011/358/UE zmieniającej decyzję 2009/719/WE upoważniającą niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE (Dz. Urz. UE L 161 z 21.06.2011, str. 29), zwanej dalej „decyzją nr 2011/358/UE”.

Dane z podziałem na grupy bydła objęte monitorowaniem są przedstawione w tabeli 1.1.

Tabela 1.1.

Okres	Bydło poddane normalnemu ubojowi	Bydło poddane ubojowi z konieczności	Bydło poddane ubojowi sanitarnemu	Bydło padłe	Bydło podejrzane o chorobę	Ogółem
2001	29882	347	0	80	0	30 309
XI - XII						
2002	278709	4709	1183	1944	47	286 592
I - XII						

2003	428452	9401	2757	14715	88	455 413
I – XII						
2004	445198	9259	2134	24449	76	481 116
I - XII						
2005	472028	10495	648	32552	253	515 976
I - XII						
2006	540148	10035	382	43328	228	594 121
I - XII						
2007	546 243	9 529	61	47 883	94	603 810
I - XII						
2008	556 583	8758	7	46 196	22	611 566
I - XII						
2009	587 339	6811	9	43 900	13	638 072
I - XII						
2010	590 171	310	1	46 752	6	637 240
I-XII						
2011*	440 448	165	887	34 415	9	475 924
I-XII						

* począwszy od dnia 1 lipca 2011 r., na mocy decyzji nr 2011/358/UE zmianie uległ wiek bydła badanego w kierunku BSE

Pierwszy przypadek BSE wykryto w drugim roku monitorowania występowania BSE (w 2002 r.). W tym też roku ogólna liczba wykrytych przypadków BSE wyniosła 4. W 2003 r. wykryto dalszych 5 przypadków BSE, a w 2004 r. - 11 przypadków BSE. W 2005 r. wykryto ogółem 20 przypadków BSE, co stanowi największą roczną liczbę przypadków w Rzeczypospolitej Polskiej. Od 2006 r. jest zauważalna wyraźna tendencja spadkowa, jeśli chodzi o liczbę przypadków BSE – w 2006 r. stwierdzono 10 przypadków, w 2007 r. - 9 przypadków, w 2008 r. - 5 przypadków, w 2009 r. - 4 przypadki, w 2010 r - 2 przypadki BSE, natomiast w 2011 r. stwierdzono 1 przypadek BSE.

Zestawienie występowania przypadków BSE z podziałem na lata oraz województwa przedstawia tabela 1.2.

Tabela 1.2.

	02	04	06	08	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32
	Dolnośląskie	Kujawsko - pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko - mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
2002. styczeń																
luty																
marzec																
kwiecień																
maj						1										
czerwiec																
lipiec																
sierpień			1													
wrzesień								1								
październik			1													
listopad																
grudzień																
	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	suma: 4															

2003. styczeń																
luty													1			
marzec																
kwiecień																
maj																
czerwiec																
lipiec																
sierpień						1	1									
wrzesień		1														
październik																
listopad							1									
grudzień																
	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	suma: 5															

2004. styczeń			1							1						
---------------	--	--	---	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

luty																				
marzec			1																1	
kwiecień																				1
maj																		1		
czerwiec					1															
lipiec																				
sierpień					1				1											
wrzesień																				
październik																				
listopad							1												1	
grudzień																				
	0	0	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	1	2	1				

suma: 11

2005. styczeń					1															
luty						1													1	
marzec	2			2		1	1												1	
kwiecień	1								1											
maj									1											
czerwiec																			1	
lipiec																			1	
sierpień																				
wrzesień						1														
październik																				
listopad						1			1											
grudzień									1										1	
	3	0	0	0	2	1	4	0	1	4	0	0	0	0	0	0	5	0		

suma: 20

2006. styczeń									1											
luty			1																1	
marzec												1	1							
kwiecień					1				1											
maj																			1	
czerwiec	1																			
lipiec																				
sierpień							1													
wrzesień																				
październik																				

listopad																		
grudzień																		
	0	1	1	0	1	0	1	0	0	2	0	0	1	1		2	0	
	suma: 10																	

2007. styczeń																		
luty																		
marzec																		
kwiecień							1	1										
maj															1			
czerwiec				1	1	1												
lipiec															1			
sierpień							1											
wrzesień																		
październik																		
listopad																		
grudzień										1								
	0	0	0	0	1	1	3	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	
	suma: 9																	

2008. styczeń																	1	
luty																		
marzec																		
kwiecień			1															
maj																		
czerwiec			1															
lipiec																		
sierpień																		
wrzesień														1				
październik																		
listopad																		
grudzień																	1	
	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0
	suma: 5																	

2009	styczeń																	
	luty				1	1												
	marzec									1								
	kwiecień									1								
	maj																	

	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień																
	wrzesień																
	październik																
	listopad																
	grudzień																
		0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0		0	0	0
																suma:	4

2010.	styczeń																
	luty																
	marzec																
	kwiecień																
	maj															1	
	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień																
	wrzesień																
	październik																
	listopad																
	grudzień							1									
		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
																suma:	2

2011.	styczeń																
	luty																
	marzec																
	kwiecień																
	maj																
	czerwiec																
	lipiec																
	sierpień																
	wrzesień			1													
	październik																
	listopad																
	grudzień																
		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
																suma:	1

2002 – 2011																
suma / woj.:	3	2	7	1	7	5	12	2	3	9	0	0	2	5	12	1
															suma	71

Największą liczbę przypadków wykryto w ramach aktywnego nadzoru w grupie zdrowego bydła kierowanego do normalnego uboju. W ramach nadzoru biernego wykryto zaledwie 3 przypadki BSE. Poszczególne grupy bydła, w których stwierdzono przypadki BSE, przedstawia tabela 1.3.

Tabela 1.3.

Rok	Liczba przypadków BSE	Bydło poddane ubojowi jako zdrowe	Bydło poddane ubojowi z konieczności	Bydło z objawami klinicznymi	Bydło padłe	Kohorta
2002	4	3	0	1	0	0
2003	5	4	0	1	0	0
2004	11	8	2	0	1	0
2005	20	16	0	1	2	1
2006	10	7	0	0	3	0
2007	9	6	1	0	2	0
2008	5	3	2	0	0	0
2009	4	3	0	0	1	0
2010	2	2	0	0	0	0
2011	1	1	0	0	0	0
Suma	71	53	5	3	9	1

Wszystkie sztuki bydła, u których wykryto BSE, były urodzone w Polsce. Dochodzenia epizootyczne prowadzone w celu wyjaśnienia dróg zakażeń wskazywały, iż tylko w kilku nielicznych przypadkach potwierdzono, że najbardziej prawdopodobną drogą zakażenia BSE było spożycie paszy zawierającej białko pochodzące od ssaków lub preparatów mlekozastępczych zawierających tłuszcz zwierzęcy.

Od stwierdzenia pierwszego przypadku BSE w 2002 r., sytuacja w zakresie BSE stale podlegała zmianom, przy utrzymującej się przez pewien okres (2002 – 2005)

tendencji wzrostowej. Wprowadzenie programu zwalczania BSE w poprzednich latach, zgodnego z wytycznymi Unii Europejskiej, pozwoliło na wykrycie zwierząt zakażonych. Od 2002 r. liczba tych przypadków systematycznie rosła i przedstawiała się następująco w okresie:

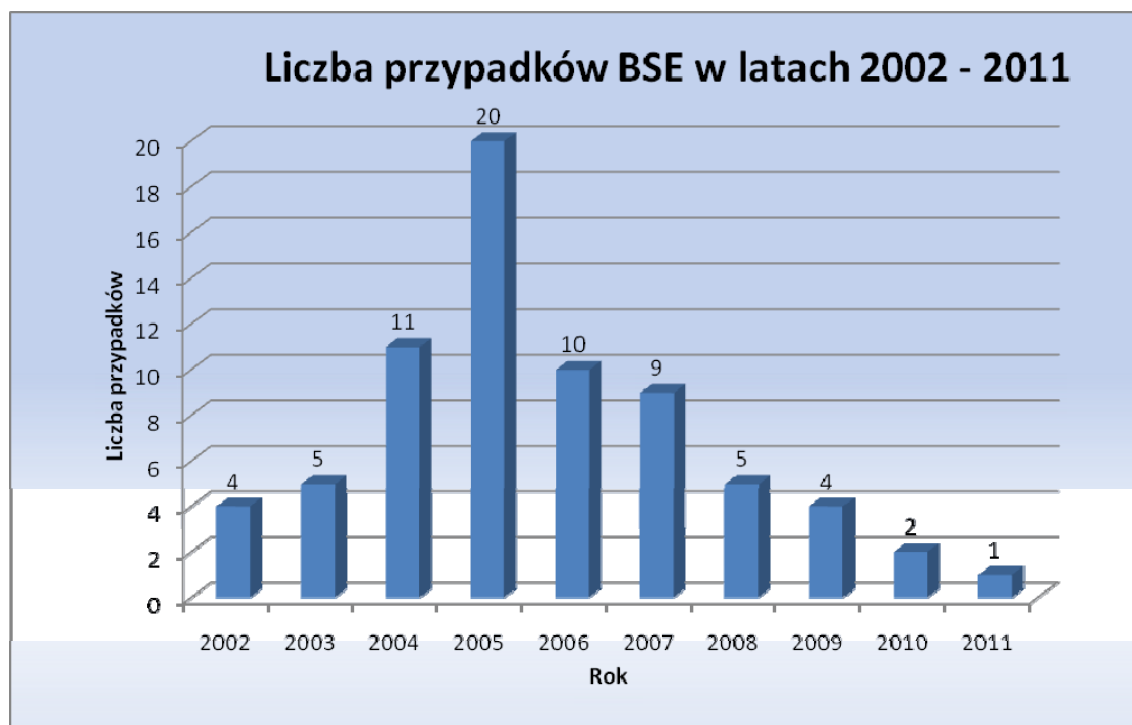
- 1) od 2002 do 2003 r. wzrost wynosił 25 %;
- 2) od 2003 do 2004 r. wzrost wynosił 120 %;
- 3) od 2004 do 2005 r. wzrost wynosił 82 %.

Od 2006 r. obserwuje się corocznie spadek liczby diagnozowanych przypadków BSE w stosunku do roku poprzedniego:

- 1) w 2006 r. spadek wyniósł 48,5%,
- 2) w 2007 r. spadek wyniósł 10,5%,
- 3) w 2008 r. spadek wyniósł 47%,
- 4) w 2009 r. spadek wyniósł 16%,
- 5) w 2010 r. spadek wyniósł 50%
- 6) w 2011 r. spadek wyniósł 50 %.

Liczba przypadków BSE w latach 2002 – 2011 została przedstawiona na wykresie 1.

Wykres 1.

Biorąc pod uwagę wiek bydła, u którego stwierdzono BSE, można zauważyć, że najwyższą liczbę przypadków zaobserwowano u bydła urodzonego od 1995 r. do 2000 r. Najwyższy odsetek zakażeń dotyczy bydła urodzonego w 1996 r. i 1999 r.

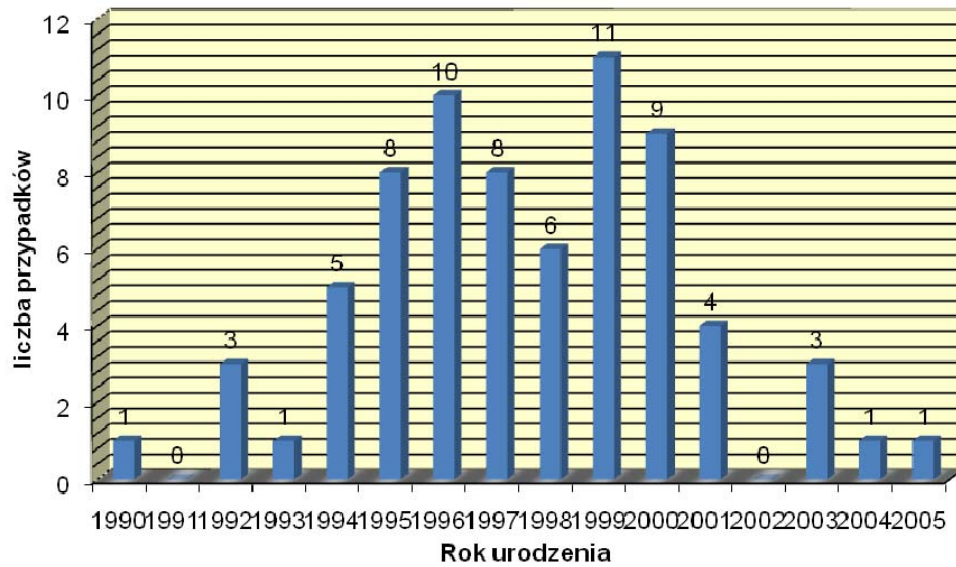
Zestawienie liczby przypadków w odniesieniu do roku urodzenia bydła przedstawia tabela 1.4. oraz wykres 2.

Tabela 1.4.

Rok urodzenia	Przypadki
1990	1
1991	0
1992	3
1993	1
1994	5
1995	8
1996	10
1997	8
1998	6
1999	11
2000	9
2001	4
2002	0
2003	3
2004	1
2005	1
SUMA:	71

Wykres 2.

Liczba przypadków BSE w zależności od roku urodzenia

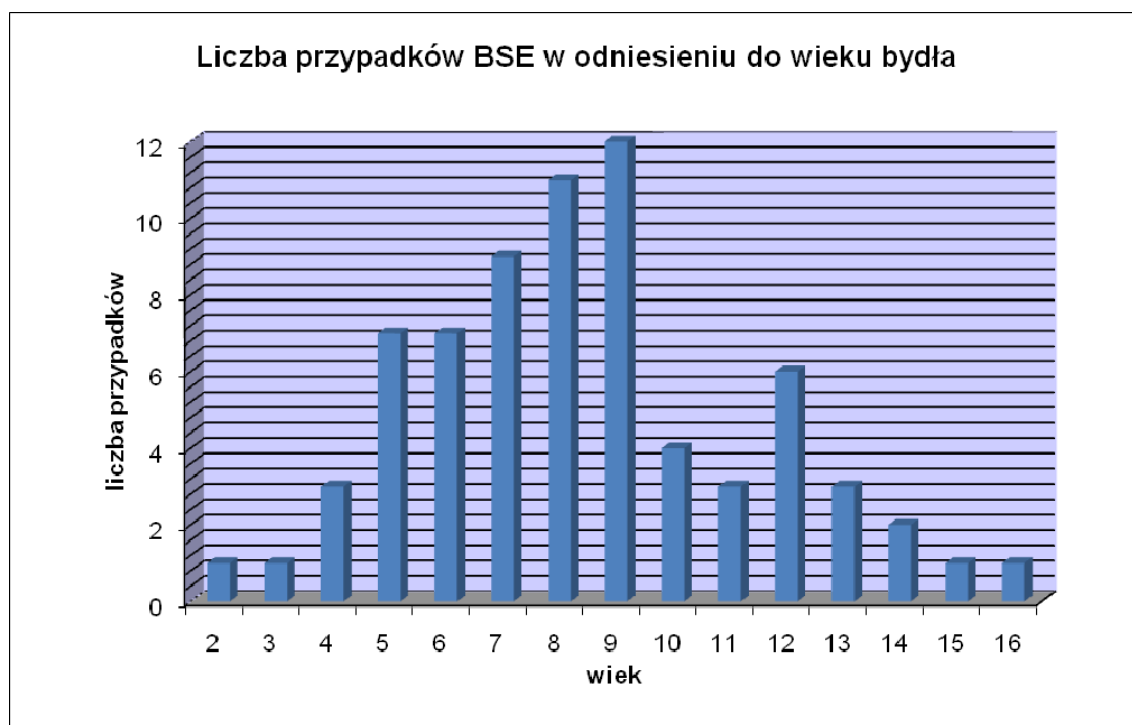

Najwięcej przypadków stwierdzono u bydła w wieku od 5 do 9 roku życia. Zestawienie liczby przypadków BSE w odniesieniu do wieku bydła przedstawia tabela 1.5. oraz wykres 3.

Tabela 1.5.

Wiek	Przypadki
2	1
3	1
4	3
5	7
6	7
7	9
8	11
9	12
10	4
11	3
12	6
13	3
14	2
15	1
16	1
SUMA	71

Wykres 3.

4. Środki przewidziane w Programie

4.1. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór nad realizacją Programu i jego koordynację w województwach, na których obszarze będzie realizowany Program

Za realizację Programu będą odpowiedzialne organy Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.), organ szczebla centralnego – Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto, w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji - zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

4.2. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których obszarze będzie realizowany Program

Program będzie realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na terytorium tym funkcjonuje 16 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla wojewódzkiego (wojewódzcy lekarze weterynarii) oraz 305 organów Inspekcji Weterynaryjnej szczebla powiatowego (powiatowi lekarze weterynarii). Wojewódzki lekarz weterynarii kieruje działaniem Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze województwa.

Podział Rzeczypospolitej Polskiej na województwa ilustruje rysunek 1.

Rysunek 1.

4.3. Regulacje prawne dotyczące rejestracji gospodarstw

Gospodarstwa w Rzeczypospolitej Polskiej są rejestrowane w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ponadto, podjęcie działalności w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt, wymaga zgłoszenia właściwemu miejscowo powiatowemu lekarzowi weterynarii. Kwestię tę regulują następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86);

- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 3) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r., o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 204, poz. 1281, z późn. zm.).

4.4. Regulacje prawne dotyczące systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt

Identyfikacja i rejestracja zwierząt w Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone zgodnie z następującymi przepisami:

- 1) ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 494/98 z dnia 27 lutego 1998 r. ustanawiającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 820/97 w odniesieniu do stosowania minimalnych sankcji administracyjnych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła (Dz. Urz. WE L 60 z 28.02.1998, str. 78, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 46, str. 12);
- 3) rozporządzeniem (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiającym system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczącym etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) Nr 820/97 (Dz. Urz. WE L 204 z 11.08.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3 t. 30 str. 248);
- 4) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 911/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie kolczyków, paszportów i rejestrów gospodarstw (Dz. Urz. UE L 163 z 30.04.2004, str. 65, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 46, str. 242).

W Rzeczypospolitej Polskiej bydło podlega obowiązkowi oznakowania przy pomocy pary kolczyków oraz podlega rejestracji w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. Każdy kolczyk zawiera indywidualny numer rejestracyjny zwierzęcia oraz zakodowane inne dodatkowe informacje. Posiadacz bydła ma obowiązek oznakować za pomocą pary kolczyków nowo narodzone cielę niezwłocznie po urodzeniu i przesłać zgłoszenie o jego urodzeniu do Centralnej Bazy

Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. Na wykonanie tych czynności posiadacz ma 7 dni od dnia urodzenia cielęcia.

Wszystkie sztuki bydła są zaopatrzone w paszporty, które towarzyszą zwierzętom od urodzenia do śmierci. Wszystkie zdarzenia, w tym przemieszczenie z siedziby stada do siedziby stada (gospodarstwa, miejsca gromadzenia, punktu skupu), rzeźni, zakładu przetwórczego przetwarzającego uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego, czy padnięcie bydła, powinny być zgłoszone do Centralnej Bazy Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt.

Gospodarstwa, zarejestrowane w Centralnej Bazie Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, posiadają indywidualny numer siedziby stada. W każdym gospodarstwie posiadacz bydła prowadzi rejestr stada. Wszystkie sztuki bydła znajdujące się w gospodarstwie muszą być wpisane do tego rejestru. Rejestr zawiera następujące informacje: daty urodzenia, zakupów, sprzedaży i padnięcia bydła.

Informacje o wszystkich zdarzeniach są także przekazywane do Centralnej Bazy Danych Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. Dla części zdarzeń (kupno i sprzedaż, sprzedaż i ubój w rzeźni oraz padnięcie i unieszkodliwienie zwłok) jest wymagane i weryfikowane również potwierdzenie jego dokonania, np. dla sprzedaży bydła ze stada jest wymagane potwierdzenie tego faktu przez posiadacza, do którego zostało przemieszczone zwierzę poprzez zgłoszenie tego zdarzenia. Brak takiego zgłoszenia powoduje rozpoczęcie procedury wyjaśniania z posiadaczami zwierząt powstałych nieprawidłowości.

Wszystkie wyżej wymienione środki są ustanowione zgodnie z zasadami określonymi w przepisach Unii Europejskiej, nie tylko ze względu na identyfikację i rejestrację zwierząt, ale także ze względu na ochronę zdrowia zwierząt. Istniejący system, w przypadku wystąpienia choroby zakaźnej, może zostać użyty do śledzenia przemieszczeń zwierząt.

4.5. Regulacje prawne dotyczące obowiązku powiadamiania o BSE

W Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązek powiadamiania o BSE wynika bezpośrednio z następujących przepisów:

- 1) rozporządzenia nr 999/2001;

2) ustawy z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Nie naruszając prawa wspólnotowego, w ustawie z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, określono obowiązek zgłaszania podejrzenia wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt, w tym BSE. Zgodnie z art. 42 ww. ustawy, podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, w tym wystąpienie objawów neurologicznych u zwierząt, które mogą nasuwać podejrzenie BSE, podlega obowiązkowi niezwłocznego powiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej, albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Ponadto, posiadacz bydła ma obowiązek natychmiastowego informowania powiatowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia bydła.

Nie przewiduje się kar za zgłoszenie, w wyniku którego nie zostanie potwierdzona choroba. Nie przewiduje się również zwrotu kosztów poniesionych przez osobę zgłaszającą podejrzenie, jeśli podejrzenie to nie potwierdzi się.

4.6. Regulacje prawne stanowiące podstawę wypłaty odszkodowań dla posiadaczy bydła zabitego w związku z kontrolą i zwalczaniem BSE

Podstawę do uzyskania odszkodowania za zabite bydło stanowi:

- 1) rozporządzenie nr 999/2001,
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.7. Regulacje prawne stanowiące podstawę do przeprowadzenia badań kontrolnych

Monitorowanie BSE odbywa się zgodnie z:

- 1) rozporządzeniem nr 999/2001, w szczególności jego art. 6 oraz rozdziałem A załącznika III do tego rozporządzenia;
- 2) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.);

- 3) decyzją Komisji 2009/719/WE z dnia 28 września 2009 r. upoważniającą niektóre państwa członkowskie do zmiany swoich rocznych programów monitorowania BSE.

4.8. Monitorowanie bydła

Przewidywaną liczbę badań kontrolnych bydła w kierunku BSE, które będą przeprowadzone w 2013 r. przedstawia tabela 1.6.

Tabela 1.6.

		Szacunkowa liczba badań
Bydło określone w załączniku III, rozdziale A części I ust. 2.1, 3 i 4 rozporządzenia nr 999/2001		24 000
Bydło określone w załączniku III, rozdziale A części I ust. 2.2 rozporządzenia nr 999/2001		324 000
Inne:	Bydło podejrzane o BSE lub zabite w ramach zwalczania BSE (kohorta, potomstwo)	20
	Badania potwierdzające wyniki dodatnie lub wątpliwe uzyskane szybkim testem	30
Łączna liczba badań:		348050

Powyższe założenia zostały oparte o średnią miesięczną liczbę próbek zbadanych w kierunku BSE w okresie lipiec – grudzień 2011, pobranych od bydła poddanego normalnemu ubojowi w rzeźni (około 27 000) oraz od bydła zaliczanego do grupy ryzyka (w tym padłych, poddanych ubojowi z konieczności oraz wykazujących nietypowe objawy w trakcie badania przedubojowego, w tym zwierząt, które doznały urazów w trakcie transportu lub w rzeźni - około 2000).

Przyjęcie średniej miesięcznej liczby próbek pobranych w okresie lipiec – grudzień 2011, ma związek z podwyższeniem wieku bydła badanego w kierunku BSE, począwszy od lipca 2011 r., na mocy przepisów decyzji nr 2011/358/UE.

4.9. Zwalczanie

4.9.1. Środki podejmowane po stwierdzeniu przypadku BSE

4.9.1. 1. Opis

Działania lekarzy weterynarii związane z wystąpieniem przypadku BSE w Rzeczypospolitej Polskiej regulują następujące przepisy:

- 1) rozporządzenie nr 999/2001;
- 2) ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto, w celu usprawnienia działań Inspekcji Weterynaryjnej, została wydana Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.401.BSE.60/2011 z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie postępowania przy zgłaszaniu i zwalczaniu gąbczastej encefalopatii bydła (BSE). Powyższa instrukcja stanowi akt prawa wewnętrznego i jej przepisy nie mogą być przywoływane przy rozstrzygnięciu o prawach i obowiązkach podmiotów nadzorowanych.

W przypadku otrzymania dodatniego wyniku badania w kierunku BSE, są podejmowane w szczególności następujące środki:

- 1) w przypadku bydła poddanego ubojowi, wszystkie części tuszy zakażonego zwierzęcia są niszczone;
- 2) wszystkie części tuszy zwierząt sąsiadujących z zakażoną tuszą na linii ubojowej (co najmniej jedna przed i dwie po) są niszczone;
- 3) jest przeprowadzane szczegółowe dochodzenie epizootyczne.

Dochodzenie epizootyczne ma na celu:

- 1) ustalenie źródła zakażenia BSE;
- 2) określenie liczby i zidentyfikowanie wszystkich sztuk przeżuwaczy w gospodarstwie pochodzenia zwierzęcia zakażonego BSE;
- 3) ustalenie historii zwierzęcia zakażonego BSE oraz określenie miejsca pobytu potomstwa krowy zakażonej BSE;
- 4) ustalenie kohorty dla tego przypadku;
- 5) ustalenie możliwej drogi przeniesienia BSE;
- 6) ustalenie innych zwierząt, zarówno przebywających w gospodarstwie, w którym stwierdzono BSE, jak i przebywających w innych gospodarstwach, które mogły mieć kontakt z tym samym źródłem zakażenia BSE, co zwierzę zakażone BSE;

- 7) ustalenie przemieszczenia potencjalnie zakażonej paszy lub innych czynników mogących być przyczyną zakażenia w tym lub innym gospodarstwie.

Wszystkie zwierzęta i produkty, które zostały w trakcie dochodzenia uznane za potencjalne zakażone lub skażone czynnikiem wywołującym BSE, muszą zostać odpowiednio poddane albo zabiciu i zniszczeniu albo zniszczeniu.

4.9.1.2. Zwalczanie ogniska BSE

Przewidywaną liczbę sztuk bydła, które zostaną zabite w ramach zwalczania ogniska BSE, zgodnie z załącznikiem VII rozdział A ust. 2.1. do rozporządzenia nr 999/2001, ilustruje tabela 1.7.

Tabela 1.7.

	Szacunkowa liczba
Bydło, które należy zabić na mocy załącznika VII rozdział A ust. 2.1. do rozporządzenia nr 999/2001	10

5. Koszty

5.1. Szczegółowa analiza kosztów

Przewiduje się, że ogólna wysokość kosztów realizacji programu w 2013 r. wyniesie 6 312 800 zł, co przy przeliczeniu 1 euro = 3,90 zł, stanowi równowartość 1 620 272,9 euro. Powyższa kwota uwzględnia koszt odszkodowań za bydło, zabite w ramach zwalczania BSE, przyznawanych na mocy art. 13 ust. 4 do rozporządzenia nr 999/2001 oraz art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, który szacunkowo wyniesie 40 000 zł, co da kwotę 10 256,4 euro.

W okresie przygotowania kalkulacji, wzięto pod uwagę jednostkowy koszt testu w 2011 r., który wyniósł średnio 12 zł i był to średni koszt szybkiego testu wykonanego zarówno w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej, jak i w Krajowym Laboratorium Referencyjnym znajdującym się w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach. Przy szacowaniu kosztu jednostkowego testu w 2013 r. wzięto pod uwagę przewidywany wzrost cen w stosunku do 2011 r., jak również możliwość uwzględnienia w cenie kosztu jednostkowego dodatkowych elementów (koszt pobrania próbek w kierunku BSE – 2

zł, koszt transportu próbek – ok. 2 zł, koszty zakupu i amortyzacji sprzętu, użytkowania pomieszczeń laboratorium itp.). Dodatkowe kryteria zostały uwzględnione, w związku z ustaleniem przez Komisję Europejską w decyzji wykonawczej Komisji 2011/807/UE z dnia 30 listopada 2011 r. zatwierdzającej roczne i wieloletnie programy oraz wkład finansowy Unii w zakresie zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, przedstawione przez państwa członkowskie na 2012 rok i na lata następne (Dz. Urz. UE L 322 z 6.12.2011, str.11) kwoty ryczałtowej w odniesieniu do współfinansowania kosztów badań w kierunku BSE. Zgodnie z powyższą decyzją kwota ryczałtowa stanowi pokrycie wszystkich kosztów poniesionych w celu wykonania badań w kierunku BSE.

Mając na uwadze powyższe, ustalono średni jednostkowy koszt testu na 18 zł, co stanowi równowartość 4,62 euro.

Dodatkowo, w tabeli zostały wykazane badania potwierdzające w liczbie 30, oraz badania bydła podejrzanego o BSE oraz zabitego w ramach zwalczania BSE (20), które są wykonywane w Krajowym Laboratorium Referencyjnym. Koszt takiego badania wyniósł w 2011 r. ok. 176 zł.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w projekcie ustawy budżetowej na 2013 r. Szacunkowe koszty programu w 2013 r., wyrażone w złotych, zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” zatwierdzonych w dniu 23 grudnia 2011 r. przez Ministra Finansów na stronie internetowej:

http://www.mf.gov.pl/files/wytyczne/wytyczne_grudzien_2011.pdf

5.2. Zestawienie szacunkowych kosztów kwalifikowalnych programu w 2013 r.

	Przeznaczenie kosztów	Szczegóły	Liczba jednostek	Koszt jednostkowy w zł/ euro ⁽¹⁾	Ogółem kwota w zł	Ogółem kwota w euro	Wniosek o finansowanie wspólnotowe (tak/nie)
1.	Badania w kierunku BSE ⁽²⁾						
1.1.	Szybkie testy	Test: ⁽³⁾	348 000	18/4,62	6 264 000	1 607 760	TAK
1.2.	Badania potwierdzające	Test: ⁽⁴⁾	30	176/45,13	5 280	1 353,90	TAK
1.3	Badania bydła podejrzanego o BSE lub zabitego w ramach zwalczania BSE (kohorta, potomstwo)		20	176/45,13	3 520	902,60	TAK
2.	Obowiązkowe zabicie bydła						
2.1.	Odszkodowanie za bydło, które ma być zabite zgodnie z załącznikiem VII rozdział A ust. 2.1 rozporządzenia nr 999/2001 ⁽⁵⁾		10	4 000/1 025,64	40 000	10 256,40	TAK
				Razem:	6 312 800	1 620 272,90	

⁽¹⁾ Kurs euro według „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw” zatwierdzonych w dniu 23 grudnia 2011 r. przez Ministra Finansów

⁽²⁾ Określone w ust 4.8.

⁽³⁾ Dowolny spośród szybkich testów wymienionych w załączniku X , rozdziale C, ust. 4 do rozporządzenia nr 999/2001 w odniesieniu do bydła

⁽⁴⁾ Jedna z metod potwierdzających wymieniona w załączniku X , rozdziale C, ust. 3.1. do rozporządzenia nr 999/2001

⁽⁵⁾ Określone w ust 4.9.1.2. Programu.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na 2013 r. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

